

# SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:  
 celo leto . . . . . K 24—  
 pol leta . . . . . 12—  
 četrt leta . . . . . 6—  
 na mesec . . . . . 2—

v upravnih prejemih:

celo leto . . . . . K 22—  
 pol leta . . . . . 11—  
 četrt leta . . . . . 5:50  
 na mesec . . . . . 1:90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, (1. nadstropje na levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 14 vln., za dvakrat po 12 vln., za trikrat ali večkrat po 10 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, nakladi, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto . . . . . K 25—  
 pol leta . . . . . 13—  
 četrt leta . . . . . 6:50  
 na mesec . . . . . 2:30

za Nemčijo:

celo leto . . . . . K 28—  
 za Ameriko in vse druge dežele:  
 celo leto . . . . . K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu: Knafljova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

## Exlex!

Bila je kratka, a pomenljiva seja deželnega zbora dne 28. decembra t. l. Pri provizoriju je poročal v imenu deželnega odbora gospod dr. Evgen Lampe in predlagal je tik provizorija tudi sledečo resolucijo: Deželni odbor se pooblašča, da sme pred izposlovanjem najvišje sankcije v tem zasedanju sprejetih zakonskih načrtov, oziroma pred izposlovanjem najvišje odobritve deželnozbornih sklepov bodisi iz lastne inicijative, bodisi si po želji vlade potrebne izpremenbe besedila, oziroma dopolnila, kolikor odgovarjajo smislu dotičnih zakonskih načrtov, in ne zadevajo bistvenih določil, z vlado dogovoriti in izvršiti.

Ta poskus legislatorične silovitosti, o katerem je dr. Lampe sramežljivo in jecljaje poročal, tako, da se v zbornici niti vedelo ni, o čem, da pravzaprav jeclja politični postenjak, je prava politična sleparija! O ti resoluciji deželni odbor ni nikdar sklepal — vzlic temu pa jo je predlagal referent deželnega odbora g. dr. Lampe, ki ni smel drugega poročati, nego ono, kar se je sklenilo v deželnem odboru. Deželni odbornik Lampe nastopil je torej s krinko pred obrazom, na zvijačen način si je pridjal lastnost poročevalca deželnega odbora, ter je tako zbornico v zmotno privedel. V civilnem življenju se imenuje tako postopanje goljufija, v političnem življenju je pa bodejo naši klerikaleci imenovali izvrstno in fino »potezo«. V resnici pa je sramotno za stranko, če skuša posluževati se takih političnih falotarij, kakor je predložena resolucija! Znano je, da so zakonski načrti, sklenjeni v zadnjem zasedanju deželnega zbora pod bičem deželnega glavarja, pravi legislatorični nestvori, lahko bi se trdilo o teh zakonodajskih raztrganjih: luknja je pri luknici, pa vendar vode ne drži! In sedaj potrebuje ta klaverna legislatorična tovarna tečaka, ki bi šival, polival, krpal, in bog ve, kaj vse počenjal z zakonskimi načrti, da bi se vsaj za silo umeti dali. In ta težak bodi deželni odbor, ta težak bodi klerikalna trojica v deželnem odboru kranjskem, katera naj dobi po najnovejši Lampetovi resoluciji pooblastilo, da sme po deželnem zboru sklenjene zakone

spreminjati in dopolnovati, bodi si po lastni inicijativi, bodi si na željo vlade. Z drugimi besedami povedano: Jarc, Pegan, Lampe v družbi z baronom Schwarzem bodejo v bodoče edini legislatorji dežele kranjske! In spreminjali se bodo zakoni »na željo vlade«, čudnejšega položaja, nego ga vstvarja ta »želja vlade« si niti misliti ne moremo! In pa dalje: deželni odbor naj sklepa dopolnila k zakonskim načrtom, katere je sklenil deželni zbor. Dr. Lampe sicer dostavlja: v kolikor odgovarjajo smislu dotičnih zakonskih načrtov, in v kolikor ne zadevajo bistvenih določil teh načrtov. Ali pri tem se deželni odbor postavi lahko na stališče, da najnemogočje reči odgovarjajo smislu dotičnih zakonskih načrtov, in da ne zadevajo bistvenih določil teh načrtov! Vse to bodi: v rokah deželnega odbora, kojega legislatorična moč bo potem stala nad deželnim zborom. Ustava dežele je s tem vržena na nos, deželni zbor je zgolj legislatorična karikatura, katera ima druge naloge, nego prenašati bidermajerske hlinbe deželnega glavarja, ki je s tem, da je proglasil Lampetovo resolucijo za sprejeto — ne da bi bil zahteval kvalifikovano večino, dosegel žalostni vrhunec največjega zakonolomstva, kar smo ga do sedaj doživeli v ti kronovini.

Da se ima Lampetova resolucija, ki takorekoč sistira deželno ustavo, predložiti v najvišjo sankcijo, tega menda tudi glavar pl. Suklje prezreti ne bo mogel! Sedaj tičimo v exlex v položaju do trebnja, potem bi pa tičali v tem položaju do grla! Pravzaprav ne mi — temveč klerikalna stranka!

Po našem mnenju je klerikalna stranka s svojo resolucijo napravila veliko politično budalost, ali pa vsaj veliko politično otročarijo. Take reči so v konstitucionalni državi nemogoče, naj jih zastopa že dr. Lampe, ali pa dr. Krek. Resolucija je politična ostarija v pravem pomenu besede, je pljunek proti nebu, ki nazaj pada na tistega, ki se je izpljuval. Več kot je takih kozlarij pri klerikalni stranki, tem slabše za njo! Niti najmanjšega poudara ni, da bi nas take resolucije, ki so bile pobrane iz košerice »Boltatovega Pepeta na Kudelem« — potle ali v strah pripravile. Dokler veljajo ustavni zakoni, ne more veljave imeti, kar je skle-

njeno izven teh zakonov! Zatorej je malo pametno kričanje v naših vrstah: »Zopet so nas klerikaleci fajn dali!« Smešno! Če bi v deželnem zboru predlagal dr. Lampe, da naj se dr. Tavčarju odreže desna noga, dr. Novaku pa leva noga, in če bi za ta predlog glasovala klerikalna večina, ali bi potem dr. Tavčar v resnici moral slovo vzeti od svoje desne, dr. Novak pa od svoje leve noge? Torej! Resnica pa ostane: politične kozlarije škodujejo le tisti stranki, katere so izcimile te kozlarije! Dr. I. T.

## Gosposka zbornica.

Plenarna seja.

Dunaj, 29. decembra. Gosposka zbornica je v današnji seji po dolgi politični debati sprejela začasni proračun in pooblastilni zakon z dodatnim zakonom o pospeševanju živinoraje. Začetkom seje so bili nekateri novoinimovani člani gosposke zbornice zapriseženi: Malorus dv. svetnik Horbaczewski, bivši rektor česke univerze, je prisegel v maloruskem jeziku. Nato pa je prišel takoj na vrsto proračunski provizorij. Referiral je baron Niebauer, ki je predlagal, da se proračun odobri. Za njim je govoril dr. Grabmayr. Pečal se je najprej z aneksijo in je z zadovoljstvom konstatiral, da aneksija ni končala z vojno. Potem je govoril o obstrukciji v poslanski zbornici in o spremembi poslovnika. Ni mu bilo sicer simpatično, da je tozadevni predlog izšel iz vrst »Slov. Enote«, vendar pa ni res, da bi Nemei s to spremembo bili oškodovani, kajti s tem, da je rešen parlament, so zmagale vse stranke. Tudi v svojih političnih konsekvencah sprememba poslovnika Nemeem ne bo škodovala. Seveda se je za Nemece situacija v zadnjih 40 letih poslabšala, ker so med tem drugi narodokulturno in gospodarsko napredovali, ker je vedno bolj zagovarjala demokratska ideja in ker so tudi Nemei sami delali razne napake in so pred vsem z volilno reformo svojemu posestnemu stanju zadali smrtni udarec. Vendar pa ni opravičena bojazen, da bi grozila Nemeem katastrofa. V prihodnje pojde za to, ali je obstrukcija za varovanje politične posesti neobhodno potrebna ali ne. Gosposki se ne boji niti klerikalne niti slovanske večine,

ker je vsaka stalna slovanska, pa tudi seveda nemška, večina za sedaj izključena. In nazadnje sta tu še dva faktorja: gosposka zbornica in pa vlada. Gosposka zbornica pač nikdar ne bo dopustila, da bi kdo v Avstriji Nemce pritiskal k tlom. Če bodo Nemei edini, se ni bati ničesar. Z bojem proti obstrukciji se ni opravičeno mnogo; le s tem, da se reši narodnostni boj, le če se približajo drug drugemu politični voditelji posameznih narodov, bo parlament trajno delozmožen in bo mogel zavzeti tisto odločujoče mesto, ki mu v interesu narodov gre. Zato si govornik želi vkljub slabim izkušnjam iz preteklosti nove koalicijske. Iskreno pa bi obžaloval, ko bi nastala tudi sprememba sistema. Govornik povdarja simpatije gosposke zbornice napram sedanjemu ministrskemu predsedniku in hvale njegovo lojalnost, odkritost ter njegovo korektno objektivnost. Povdarja, da je popolnoma nedopustno vstvariti za sestavo ministrstva trden matematičen ključ; in to ne zato, ker vidi v tem posezanje v pravice krone, temveč tudi zato, ker bi tako mehanično pojmovanje enakopravnosti peljalo k abnormalnostim v svojih konsekvencah. Govornik želi, da bi Bienenrth ostal še dolgo pri krmilu, nemškemu narodu pa kliče: kvišku sre! — Grof Pininski misli, da imajo slabe finance svoj vzrok v aneksiji. Upa, da se bo prijateljstvo med Anglijo in Avstrijo zopet obnovilo. Soglašja z zvišanjem davka na pivo, ne pa z zvišanjem davka na dedščine in z zvišanjem osebne dohodarine. — Grof Goess izreka vladi zapužanje. Kritizira posamezne postavke proračuna in izjavlja, da ne soglašja z nameravano progresijo osebne dohodarine in z zvišanjem davka na dedščine. Ne postavlja se s tem v službo razrednih interesov, temveč zahteva le, da se za vsak posamezen razred enako skrbi. — Baron Plener misli, da leži vzrok žalostnega finančnega stanja monarhije v prevelikih uradniških plačah in v pasivnosti državnih železnic. Soglašja z zvišanjem davka na pivo in žganje, ne pa z davkom na mineralne vode. Davek na dedščine je za bližnje sorodnike nedopusten, za oddaljeneje dediče pa popolnoma opravičen. Nato se peča govornik s političnimi vprašanji in zavrača pred vsem očitjanje, da je nedelavnost vlade vzrok sedanjemu ostre-

mu narodnostnemu boju. Država, v kateri prebira različni narodi, se ne sme vstaviti pri narodnostni politiki, ki je cilj je plemenski boj na življenje in smrt. Zmagati mora prepričanje, da svoboda večine ne izključuje svobode manjšine. Le v spoznanju, da narodnostni princip ni identičen z zatiranjem druge narodnosti, je mogoča rešitev narodnostnega problema v Avstriji in vprašanja, kakšno stališče naj zavzame monarhija napram jugoslovanskemu gibanju. V Avstriji ni nobene gospodujoče narodnosti. Država mora biti močna, to je v Avstriji bolj potrebno kot drugje. Celot narodnostno vprašanje se mora reducirati na dve stvari: red in svoboda. Govornik upa, da se bodo slednjič vendarle pobotale nasprotujoče si stranke, vlada pa to lahko pospeši s tem, da se ne ozira ne na levo ne na desno, temveč gre svojo objektivno pot naprej. — Dr. Baerureither pravi, da bi kazalo slednjič enkrat tudi razmišljati, ali bi ne bilo mogoče malo štediti; sedaj se vedno govori le o novih davkih. Glede češkega vprašanja pravi, da so bili le trije resni poskusi razrešiti to vprašanje. Treba bi bilo napraviti še četrty poskus. Poleg narodnostnih nasprotstev so na Češkem tudi gospodarska nasprotstva. Treba je obravnavati ves kompleks vprašanja. Se le na ta način bo mogoče na obeh straneh doseči koncesije; brez teh pa itak ni mogoče ničesar doseči. Vlada bo tu imela prav posebno važno nalogo. Narodnostni mir se ne bo dal tako vsvariti. Treba pa je za sedaj najti vsaj modus vivendi. Reforma poslovnika je samo korak k parlamentarnemu redu. Prvi korak k političnemu redu pa bi bil ponoven poskus urediti češko vprašanje. Sedanj trenutki je za tak poskus prav ugoden. — Grof Clam - Martinic se zavzema za socialno - politično, vsem slojem pravično zakonodajo. Povdarja važnost močne armade za ugled države na zunaj. Govornik upa, da si bodo one stranke, ki so glasovale za spremembo poslovnika, ostale konsekvantne in bodo sodelovale tudi pri vstavitvi političnega reda. Vplivajo naj pomirjujoče na javno mnenje; to naj bi bila tudi naloga resnega časopisja. Govornik protestira pri tej priliki kar najodločneje, da celo veliki nemški list izrabljajo žalostno železniško nesrečo pri Pardubicah za neizmerno obrekovanje češkega naro-

## LISTEK.

### Ženske so čudne.

Spisal Rud. Marn.

(Dalej.)

Sreča pa le ni bila popolna. Serafina je imela omoženo sestrčno, h kateri je velikokrat hodila na obisk. Mož te sestrčne je bil nižji uradnik in seznanil sem se z obema pri Serafini. Majer, tako se je pisal, mi je bil takoj nesimpatičen. Bil je velike postave in polnega, bledega obraza z majhnimi očmi, katerih izraza ali barve nisem nikoli mogel spoznati. Bilo je nekaj neodkritosrčnega, hinavskega v teh očeh in takoj prvič me je ogorčilo to, da je moja Fino nekako nesramno ogledoval. Tudi mene je nekam porogljivo premetil. Nasprotno mi je bila gospa precej simpatična, čeprav je bila precej neznanca in, kolikor sem občeval z njo, tudi plitve izobrazbe. Toliko sem videl, da jo ima mož popolnoma v oblasti in da se ga ona boji; najbrž je bil tudi surov človek. Z Majerjem sem prišel prav redkokdaj v dotiko, morda dvakrat ali trikrat. Spoznala sva oba, da nimava ničesar iskati drug pri drugem.

Tem več je pa Fina občevala pri Majerju. Skoro vsak dan, ko sem

prišel k nji, mi je na vprašanje, kaj je delala, kje je bila, odgovorila: »Bila sem pri sestrični!« V začetku ji nisem nič rekel, ker se mi je zdelo, da je to naravno, ako hodi sestrčno obiskovat, ker ni imela drugih sorodnikov in prijateljev. Ker se je pa to vedno ponavljalo tudi ob času, ki je bil zame namenjen, ko je parkrat nisem dobil doma in mi je drugi dan povedala, da je bila z Majerjevimi na izletu, sem postal ljubosumen, ne da bi kaj najmanj slabega pri tem mislil.

V svoji veliki in morda tudi sebični ljubezni sem hotel Fino sam zase imeti in njene ljubezni z nikomur deliti, makar s sestrično. Povedal sem to Fini, pa ni nič izdala.

»S sestrično bom vendar smela občevati«, mi je rekla in občevala dalje in čim pogostje.

K sreči je šel Majer za nekaj mesecev nadomestovat tovariša v drug kraj. Vesel sem bil tega in si mislil, da je zdaj zopet vse dobro. Toda ni minulo pet dni, ko mi pravi Fina:

»Sestrični je mati hudo zbolela in zahteva, da pride k nji. Majer ostane sam z otrokom — imela sta petletnega dečka — zato me prosi sestrična, naj bi jaz za toliko časa vodila gospodinjstvo.«

»Ti ne greš nikamor«, sem ji rekel. »Majer naj si najame koga drugega. Drugemu kakor meni in staršem ne boš gospodinjila. Pomisli!

moraš, da si z menoj toliko kakor zaročena.«

»Ne bodi vendar tako sebičen«, mi je rekla. »Te prošnje nikakor ne morem odreči sestrični, ker mi ona tudi še ničesar ni odrekala.«

»A jaz nočem! Majer mi je zoperen človek in rajši te vidim v vsaki drugi družbi nego v njegovi.«

Ni mi pomagalo. Očila se je krog mene kakor kača ter mi med vročimi poljubi izsilila dovoljenje. Saj sem bil tako mehak proti nji in ne bi ji mogel ničesar odreči, ker sem jo preveč ljubil. Vendar sem v tem hipu občutil neko boleost v sreu in moja ljubezna odslej ni bila več tako srečna.

Fina je štirinajst dni izostala ter mi med tem časom skoro vsak dan pisala pismo, polno zatrevanjanj goreče, nemiljive ljubezni. To me je malo tolažilo, da sem lažje prenašal ločitev od drage osebe. Ko sem ji pa pisal, da jo obiščem, mi je kratko odgovorila, da ni treba, ker se itak skoro vrne. Zopet me je zaskrbevalo v sreu in skoro bi začel dvomiti v njeno ljubezno, kajti mislil sem si, če jaz tako silno teško čakam, da jo zopet vidim, mora biti tudi nji na tem ležeče, da se čimprej snideva.

Naposled se je vrnila, a tudi Majer je prišel z rodbino kmalu za njo. Snidenje je bilo tako — ne presrečno, ampak več — divje in strastno, da sem mislil, da me bo zadušila. Kar nehati ni mogla z objemi in po-

ljubi ter vzhičeno skoro ihtec ponavljala: »Moj, moj, samo moj! Ljubim te, le tebe ljubim!«

Vendar sem opazil malo izpremembo na nji. Pogled ji je bil nestalen in oči so se ji svetile večkrat v čudnem ognju, ki ni pomenjal ljubezni, ampak strasti. Burni izbruhi njene ljubezni so se večkrat ponavljali in lahko mi verjameš, da sem bil po takih sestankih duševno in telesno utrujen in potrt. Saj bi moral biti iz kamna, ko bi se pri taki strasti tudi meni ne vnela strast, ona strast, ki je ne zadovoljuje samo poljubi in objemi. Toda nisem bil vsiljiv, imel sem Fino za čisto in nedolžno in njena nedolžnost mi je bila sveta. In ako so pri tem strastnem poljubovanju, prijetju telesa k telesu, v tisti sladki omotici postale moje roke takorekoč nevedne drzne, se spominjam, da niso čutile odpora, ampak mi je Fina le še bolj trepetala v naročju in se mrzlično tresla, ko se je takorekoč zagrizla v moje ustnice.

In ob taki priložnosti, ko se je v meni ves ogenj razvnel, da bi lahko vsak hip izgubil razsodnost, sem še zadnje moči zbral in skoro sirovo pahnil Fino od sebe, kajti ovila se me je tako s svojimi jeguljastimi udi, da sem se je moral s silo otresti ali pa podleči — strasti.

Ko sem se zgani, da ji odvijem roke od svojega vratu, je odprla poprej zaprte oči in v njih je žarel tak ogenj poželenja, da se mi je moja

oboževana Fina skoro zastudila. In ko je videla, da jo pahnem od sebe, je tisti ogenj hipoma ugasnil v očeh in mrtev skoro top pogled sem se vjel, ko se je kakor brez moči, vsa vnela in ohlapna sesedla na otomano. In ko sem zgrabil za klobuk ter tekkel iz sobe, mi ni besedice rekla, ampak padla kakor v nezavesti nazaj v blazine.

V moji ljubezni je zavezala rana, globoka rana, in neznana praznosta se mi je naselila v sreu. Najbolj čudno je pa bilo, da si nisem vedel tolačiti njenega vedenja in da si nisem bil na jasnem, ali je to tako velika ljubezna ali je to nekaj nenormalnega, nekaj histeričnega. Nagibal sem se bolj k prvemu, kajti toliko sem bil o teh stvarih že poučen, da nedolžna, neizkušena deklica ne more biti taka, ampak da pride pokvarjenost vedno od druge osebe in da mora že okusiti slast strasti.

Begal sem kakor brezumen okoli in nisem vedel, ali bi Fino obojal ali bi jo še bolj ljubil, ko sem tako očitno videl, da mi je pripravljena žrtvovati vse. Da bi Fina ne bila več čista in krepotna, mi ni šlo v glavo in očitno sem si, da ji delam veliko krivico, ko sploh dvomim v njeno nedolžnost. V sreu sem jo prosil odpuščanja in prišel končno do sklepa, da je ognjevitost njene ljubezni pripisovati le njenemu živemu in strastnemu temperamentu.

(Konec prihodnjik.)





